

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Евгения Николова Коцева,
преподавател по Криминалистика
в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“

на дисертационния труд
на докторанта Светослав Донов Василев на тема:
„Експертизи при разследване на престъпления против стопанството“
по професионално направление 3.6. Право (Криминалистика)
към катедра „Наказателноправни науки“ на Юридическия факултет
на СУ „Св. Климент Охридски“

Светослав Василев е представил дисертацията на тема *„Експертизи при разследване на престъпления против стопанството“* в обем от 222 страници, която се състои от уводна част, изложение в четири глави, заключение и библиография.

В уводната част на дисертационния труд е разгледано мястото на престъпленията против стопанството в общата картина на престъпността в Република България. Изследвани са статистическите данни на Прокуратурата на Република България относно новообразуваните досъдебни производства по глава VI от Особената част на НК, съпоставени с общия брой на новообразувани досъдебни производства по години и съобразно отделни глави на НК. Посочени са слабостите на държавната политика в областта на превенцията на тези престъпления и недостатъците в статистическата отчетност на Националния статистически институт и в работата на Единната информационна система за противодействие на престъпността и са направени предложения за отстраняването им.

В Глава I „Обща характеристика и система на престъпленията против стопанството“ е направена обща наказателноправна характеристика на престъпленията против стопанството и тяхната система по нашия Наказателен кодекс. Разгледани са най-често срещаните в практиката състави на престъпленията по Глава VI от Особената част на НК, някои особености и проблеми при разследването им. Направено е разграничение от сходни състави престъпления и детайлно е разгледана съществуващата съдебна практика.

В Глава II „Тактика на разследването на престъпления против стопанството“ са разгледани особеностите и проблемите, които възникват пред органите на досъдебното производство при разследването на този вид престъпления. Детайлно е разгледана практиката на органите на досъдебното производство при провеждането на отделни действия по разследването, като са посочени допусканията грешки и способите за избягването им. Изведени са общовалидни принципи, които следва да се спазват от разследващите при изземване и оглед на електронни доказателства, съобразени с водещите световни практики. Анализирани са редица слабости при използването на института на международната правна помощ в отделни случаи и са посочени способите за отстраняването им.

В Глава III „Традиционни експертни изследвания“ са разгледани в отделни раздели криминалистичните и съдебно-икономическите експертизи при разследване на престъпления против стопанството. В Раздел I „Криминалистични експертизи при разследване на престъпления против стопанството“ са разгледани най-съвременните тенденции при изследването на почерка и техническото изследване на документи. Обърнато е внимание на новите технически възможности при изследването на материалите на документа. Особено внимание е отделено на новите методики за определяне на времето на създаване на документи и проблемите, възникващи при новите видове експертно изследване на дигитализирани документи. Разгледани са новите проблеми, възникващи при изследване на дигитабизирани подписи и международните стандарти за експертно изследване на документи. Направено е предложение за определяне на максимални стандарти, удостоверяващи компетентността на вещото лице по този вид експертизи. В Раздел II „Съдебно-икономически експертизи при разследване на престъпления против стопанството“ е разгледана съществуващата уредба на експертната дейност у нас в областта на съдебно-икономическите експертизи. Дадени са редица предложения за детайлизиране на класификацията на този клас съдебни експертизи с добавянето на съдебно-оценителната експертиза. Разгледани са съществуващите разпоредби относно теоретичната и практическата подготовка на вещите лица, на които се възлагат различни видове съдебно-икономически експертизи, направен е паралел с чуждестранната практика и са дадени предложения за подобряването на нормативната база. Подробно са разгледани отделните видове съдебно-икономически

експертизи, практическите проблеми и грешките на разследващите при определяне на задачите на експертизите.

В Глава IV „Експертизи на информационни носители“ са разгледани особеностите при експертното изследване на информационни носители. Прави се предложение за нова класификация на този вид експертизи и обособяването им като отделен клас експертни изследвания. Детайлно са разгледани възможностите, които дават на разследващите органи допусканията в практиката грешки, изведени са общи принципи при поставянето на задачите на вещите лица, както и изисквания за удостоверяване на компетентността им. Разгледана е природата на електронните доказателства, принципите за съхраняването им и работата с тях. Отделено е внимание на изследването на мобилни устройства и експертното изследване на платежни инструменти с оглед на значителното увеличаване на броя на престъпленията по чл. 249 от НК.

Направени са следните предложения *de lege ferenda*:

- въвеждане на общи, законово установени стандарти в експертната дейност, които да служат като основа за определяне на общата компетентност на вещото лице по подобие на стандарта, използван във федералните съдилища в САЩ.
- нормативно регламентиране на изискванията във всяка една област по отношение на назначаваните в наказателното производство вещи лица. Това следва да стане по два начина. Чрез взаимстване на специалните разпоредби от някои правни клонове – например изискванията относно статута на дипломирания експерт-счетоводител от ЗФО да се прилагат и за вещите лица по съдебно-счетоводни експертизи. Където липсва такава възможност, следва да се създаде нова правна уредба.
- Наличието на единични случаи на разследвания на престъпленията от чл. 221а до чл. 227 от НК да бъде взето предвид от законодателя при прецизирането на съставите или декриминализирането на някои от тях в рамките на бъдещи изменения на НК или при изготвянето на изцяло нов Наказателен кодекс.

В заключителната част са направени изводи и препоръки за въвеждане на стандарти в експертната дейност и изграждане на експертни лаборатории.

Докторантът има публикувани две научни статии, издадени от „Източноевропейска правна академия“, работил е също така по монографията „Методика на разследване на киберпрестъпления“, предадена в електронен вариант на Прокуратурата на Република България и публикувана през 2015 г.

По-съществените приноси на дисертационния труд за теорията и практиката могат да се формулират главно като:

- установени са проблемните области при прилагането на различни способности за доказване, включително и експертната дейност при разследването на престъпленията против стопанството и са направени редица препоръки за преодоляването им;
- анализирани са слабостите и празнотите в действащата правна уредба, свързани с организацията и провеждането на експертизите. На същото основание са направени и предложенията за въвеждането на някои стандарти за определяне компетентността на вещите лица.

В заключение изразявам своето категорично убеждение, че представеният за защита пред научното жури дисертационен труд на тема „*Експертизи при разследване на престъпления против стопанството*“ като структура и съдържание напълно отговаря на изискванията за получаване на образователната и научна степен „доктор“.

В него се съдържат достатъчно обосновани научни теми, които предизвикват сериозно внимание, научно-приложни резултати с голям принос за изследваната проблематика и предложение *de lege ferenda*, повечето от които могат да бъдат споделени.

Предвид изложеното давам висока положителна оценка на дисертационния труд „*Експертизи при разследване на престъпления против стопанството*“ и предлагам на Светослав Донов Василев да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.6.Право (Криминалистика) към катедра „Наказателноправни науки“ на Юридически факултет при Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

09.05.2017 г.

Изготвила становището:
(проф. д-р Евгения Коцева)